

הַלְבוֹת נְדָרִים פָּרָק ג

א. אַרְבַּעַה דְּבָרִים, יֵשׁ בֵּין נְדָרִים לְשְׁבוּעַת בְּטוּי: שְׁשֻׁבוּעַת בְּטוּי, אֵין שְׁבוּעָה חָלָה עַל שְׁבוּעָה; וּבְנְדָרִים, יַחּוּל נֶדֶר עַל נֶדֶר. הַמִּתְפִּיס בְּשְׁבוּעָה, פָּטוּר; וּבְנְדָרִים, חַיֵּב. אֵין שְׁבוּעַת בְּטוּי חָלָה, אֲלָא עַל דְּבָרֵי הָרְשׁוּת; וְנְדָרִים חִלּוּת עַל דְּבָרֵי מִצְוָה, כְּדְבָרֵי הָרְשׁוּת. שְׁבוּעַת בְּטוּי חָלָה עַל דָּבָר שֵׁישׁ בּוֹ מִמֶּשׁ, וְעַל דָּבָר שֶׁאֵין בּוֹ מִמֶּשׁ; וְנְדָרִים אֵינָן חִלּוּת, אֲלָא עַל דָּבָר שֵׁישׁ בּוֹ מִמֶּשׁ.

ב. פִּיצֵד יַחּוּל נֶדֶר עַל נֶדֶר: הָאוֹמֵר הָרִי עָלִי קָרְבָן אִם אֶכְלֵתִי כֶּפֶר זֶה, הָרִי עָלִי קָרְבָן אִם אֶכְלָנָה, וְאֶכְלָה חַיֵּב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת. וְכֵן כָּל פִּיוצָא בְּזֶה.

ג. פִּיצֵד הַמִּתְפִּיס בְּנְדָרִים חַיֵּב: שָׁמַע חֲבֵרוֹ שֶׁנֶּדֶר, וְאָמַר וְאֲנִי כְמוֹךָ, בְּתוֹךְ כְּדִי דְבוּר הָרִי זֶה אֶסּוּר בְּמָה שֶׁנֶּאֱסָר בּוֹ חֲבֵרוֹ; שָׁמַע הַשְּׁלִישִׁי זֶה שֶׁאָמַר וְאֲנִי, וְאָמַר וְאֲנִי אֶפְלוּ הָיוּ מֵאָה וְכָל אֶחָד מֵהֶן אוֹמֵר וְאֲנִי, בְּתוֹךְ כְּדִי דְבוּרוֹ שֶׁלְּחֲבֵרוֹ הָרִי כֻּלָּן אֶסּוּרִין.

ד. וְכֵן הָאוֹמֵר הַבָּשָׂר הַזֶּה עָלִי אֶסּוּר, וְחִזּוֹר וְאָמַר אֶפְלוּ אַחֵר כְּמָה יָמִים, וְהַפֶּת הַזֹּאת כְּבָשָׂר הַזֶּה הָרִי הַפֶּת נִתְפָּסָה וְנֶאֱסָרָה; חִזּוֹר וְאָמַר וְדָבַשׁ זֶה כַּפֶּת הַזֹּאת, וַיֵּין זֶה כְּדָבַשׁ זֶה אֶפְלוּ הֵן מֵאָה, כֻּלָּן אֶסּוּרִין.

ה. הָרִי שְׁמַת אָבִיו אוֹ רַבּוֹ הַיּוֹם, וְנֶדֶר שִׁיעוּם אוֹתוֹ הַיּוֹם, וְצָם, וְלֹאֲחֵר שְׁנַיִם אָמַר, הָרִי יוֹם זֶה עָלִיו כִּיּוֹם שְׁמַת בּוֹ אָבִיו אוֹ רַבּוֹ הָרִי זֶה אֶסּוּר לֶאֱכֹל בּוֹ כָּלוּם: שֶׁהָרִי הַתְּפִיס יוֹם זֶה, וְאֶסְרוּ כִּיּוֹם הָאֶסּוּר לוֹ. וְכֵן כָּל פִּיוצָא בָּאלוּ.

ו. פִּיצֵד חִלּוּת הַנְּדָרִים עַל דְּבָרֵי מִצְוָה כְּדְבָרֵי הָרְשׁוּת: הָאוֹמֵר הָרִי הַמִּצְוָה בְּלִילִי הַפֶּסַח אֶסּוּרָה עָלָיו, הָרִי יוֹשִׁיבַת הַסֶּפֶה בְּחָג אֶסּוּרָה עָלָיו, וְהָרִי הַתְּפִלִּין אֶסּוּרוֹת בְּנִטְיִלָה עָלָיו הָרִי אֱלוֹ אֶסּוּרִין עָלָיו; וְאִם אָכַל אוֹ יָשַׁב אוֹ נָטַל, לֹקָה. וְכֵן כָּל פִּיוצָא בְּזֶה. וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר בְּמִי שֶׁאָמַר הָרִי עָלִי קָרְבָן אִם אֶכְלָ מִצְוָה בְּלִילִי הַפֶּסַח, שֶׁהוּא חַיֵּב בְּקָרְבָן. וְכֵן כָּל פִּיוצָא בְּזֶה.

ז. וּמִפְּנֵי מַה נְדָרִים חִלּוּת עַל דְּבָרֵי מִצְוָה, וְהַשְׁבוּעוֹת אֵינָן חִלּוּת עַל דְּבָרֵי מִצְוָה שֶׁהַנֶּשְׁבַּע אוֹסֵר עֲצָמוֹ עַל דָּבָר שֶׁנֶּשְׁבַּע עָלָיו, וְהַנּוֹדֵר אוֹסֵר הַדָּבָר הַנּוֹדֵר עַל עֲצָמוֹ: נִמְצָא הַנֶּשְׁבַּע לְבַטֵּל מִצְוָה, אוֹסֵר עֲצָמוֹ, וְכִבֵּר עֲצָמוֹ מִשְׁבַּע מֵהֵר סִינִי, וְאֵין שְׁבוּעָה חָלָה עַל שְׁבוּעָה; וְהָאוֹסֵר דָּבָר זֶה בְּנֶדֶר, זֶה הַדָּבָר הוּא שֶׁנֶּאֱסָר, וְאוֹתוֹ הַדָּבָר, אֵינּוּ מִשְׁבַּע מֵהֵר סִינִי.

ח. כְּשֶׁאֲתָה מִתְבוֹנֵן בְּכַתוּב, תִּמְצָא שֶׁהַדְּבָרִים מֵרָאִין כֵּן כְּמוֹ שֶׁקָּבְלוּ חֲכָמִים מִפִּי הַשְּׁמוּעָה: שֶׁהָרִי הוּא אוֹמֵר בְּשְׁבוּעַת בְּטוּי "לְהֵרַע אוֹ לְהִיטִיב" (ויקרא ה, ד), דְּבָרֵי הָרְשׁוּת כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ, שִׁיאֲכַל וַיִּשְׁתֶּה הַיּוֹם אוֹ שִׁיעוּם, וְכִיּוֹצָא בָּהֶן; וּבְנְדָרִים הוּא אוֹמֵר "כָּכָל-הַיָּצֵא מִפִּיו, יַעֲשֶׂה" (במדבר ג, ג), וְלֹא חֵלֶק בֵּין דְּבָרֵי מִצְוָה לְדְבָרֵי הָרְשׁוּת.

ט. הַנּוֹדֵר שִׁיעוּם בְּשַׁבָּת, אוֹ כִּיּוֹם טוֹב חַיֵּב לְצוּם, שֶׁהַנְּדָרִים חִלּוּת עַל דְּבָרֵי מִצְוָה כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ. וְכֵן הַנּוֹדֵר שִׁיעוּם יוֹם רִאשׁוֹן אוֹ יוֹם שְׁלִישִׁי כָּל יָמָיו, וּפָגַע בּוֹ יוֹם זֶה, וְהָרִי הוּא יוֹם טוֹב אוֹ עָרֵב יוֹם הַכַּפּוּרִים הָרִי זֶה חַיֵּב לְצוּם; וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר רִאשׁ חֹדֶשׁ. פָּגַע בּוֹ חֲנֻכָּה וּפּוּרִים, יִדְּחָה נֶדֶרָו מִפְּנֵי הַיָּמִים

הָאֵלֹהִים הוֹאִיל וְאָסוּר הַצֹּם בְּהֵן מְדַבְּרֵי סוּפְרִים, הָרִי הֵן צְרִיכִין
חֲזוּק; וַיִּדְחָה נִדְרוֹ, מִפְּנֵי גְזֵרַת חֲכָמִים.

י. פִּיֻצָּד אֵין הַנִּדְרִים חֲלוּת אֵלָא עַל דְּבַר שְׂיֵשׁ בּוֹ מִמֶּשׁ: הָאוֹמֵר
דְּבוּרֵי עֲלִיָּה קֶרְבֵּן אֵינוּ אָסוּר מִלְּדַבֵּר עִמּוֹ, שֶׁהַדְּבוּר אֵין בּוֹ
מִמֶּשׁ; וְכֵן אִם אָמַר לוֹ דְּבוּרֵי אָסוּר עֲלִיָּה וְאֵין זֶה כְּאוֹמֵר פְּרוּתֵי
אָסוּרִין עֲלִיָּה, אוֹ פְּרוּתֵי קֶרְבֵּן עֲלִיָּה, שֶׁהֵן אָסוּרִין עֲלָיו.

יא. לְפִיכָךְ הָאוֹמֵר לְחֻבְרוֹ קֶרְבֵּן שְׂאִינִי מְדַבֵּר עִמָּךְ, אוֹ שְׂאִינִי
עוֹשֶׂה עִמָּךְ, אוֹ שְׂאִינִי מִהֲלֵךְ עִמָּךְ, אוֹ שְׂאֵמֵר קֶרְבֵּן שְׂאִינִי יִשָּׁן,
שְׂאִינִי מְדַבֵּר, שְׂאִינִי מִהֲלֵךְ, אוֹ שְׂאֵמֵר לְאַשָּׁה קֶרְבֵּן שְׂאִינִי
מִשְׁמֶשֶׁךְ אֵין הַנִּדֵּר חָל בְּכָל אֵלֹהִים; וְהָרִי זֶה כְּאוֹמֵר דְּבוּרֵי וְהַלּוּכֵי
וְעִשְׂתִּי וְשִׁמוּשֵׁי קֶרְבֵּן, שֶׁהֵן דְּבָרִים שְׂאִין בְּהֵן מִמֶּשׁ.

יב. אֲבָל הָאוֹמֵר יֹאסֵר פִּי לְדְבוּרוֹ, וַיְדִי לְמַעֲשִׂיהֶן, וְרָגְלִי
לְהַלּוּכֶן, וְעֵינִי לְשִׁינָתָן הָרִי הַנִּדֵּר חָל עֲלֵיהֶן; לְפִיכָךְ הָאוֹמֵר
לְחֻבְרוֹ, קֶרְבֵּן פִּי מִלְּדַבֵּר עִמָּךְ, וַיְדִי מַלְעָשׁוֹת עִמָּךְ, וְרָגְלִי
מִלְּהֵלֶךְ עִמָּךְ הָרִי זֶה אָסוּר.

יג. וְכֵן הָאוֹמֵר הָרִי עָלֵי קֶרְבֵּן, אִם אֲדַבֵּר עִם פְּלוּנִי, אוֹ אִם לֹא
אֲדַבֵּר עִמּוֹ, וְעָבַר עַל דְּבָרָיו חַיִּב בְּקֶרְבֵּן; וְכֵן אִם נִדֵּר דְּבָרֵי
וְלֹא דְבָרֵי וְכִיּוּצָא בְּהֵן שְׂאִין אֵלֹהִים נִדְרֵי אָסֵר שְׂאֵנוּ מִבְּאֲרִין
מִשְׁפָּטֵיהֶן, אֵלָא נִדְרֵי הֶקְדֵּשׁ.

יד. הַנִּדֵּר בְּדְבָרִים שְׂאִין בְּהֵן מִמֶּשׁ, וְאָסֵר אֵף עַל פִּי שְׂאִין
הַנִּדֵּר חָל עֲלֵיהֶן אֵין מוֹרִין לוֹ שִׁינְהֵג בְּהֵן הֵתֵר, הוֹאִיל וְאָסֵר
עִצְמוֹ בְּהֵן וּבִדְעָתוֹ שֶׁהַנִּדֵּר חָל עֲלֵיהֶן; אֵלָא פּוֹתֵחִין לוֹ פֶּתַח
מִמָּקוֹם אַחֵר, וּמַתִּירִין לוֹ נִדְרוֹ, וְאֵף עַל פִּי שְׂלֹא נֶאֱסֵר, כְּדִי
שְׂלֹא יִנְהַגוּ קְלוּת רֹאשׁ בְּנִדְרִים.